

Врз основа на член 55 став 1 од Законот за организација и работа на органите на државната управа („Службен весник на Република Македонија” бр. 58/00, 44/02, 82/08, 167/10 и 51/1111 и „Службен весник на Република Северна Македонија“ 96/19 и 110/19), како и врз основа на член 22 и член 25 од Законот за средно образование („Службен весник на Република Македонија“ бр. 44/1995, 24/1996, 34/1996, 35/1997, 82/1999, 29/2002, 40/2003, 42/2003, 67/2004, 55/2005, 113/2005, 35/2006, 30/2007, 49/2007, 81/2008, 92/2008, 33/2010, 116/2010, 156/2010, 18/2011, 42/2011, 51/2011, 6/2012, 100/2012, 24/2013, 41/2014, 116/2014, 135/2014, 10/2015, 98/2015, 145/2015, 30/2016, 127/2016, 67/2017 и 64/18) министерот за образование донесе скратена наставна програма по наставниот предмет **ФИЛОЗОФИЈА** избран за IV година на средното гимназиско образование за учебната 2020/20 година.

1. Вовед

Скратената наставна програма по наставниот предмет **филозофија** избран за *IV година* се базира на целите предвидени со наставната програма за наставниот предмет што редовно се реализира согласно утврдениот наставен план.

Со скратената програма се утврдуваат определени теми и наставни единици што треба да се реализираат за 145 наставни денови, при што се запазува предвидениот неделен фонд на часови утврден во редовната програма, 2 часа неделно, односно вкупно 58 часа.

Наставникот при планирањето и реализацијата на наставните единици од скратената програма се води од целите, определените поими, методите и активностите утврдени во редовната наставна програма.

2. Преглед на теми и наставни единици

I ТЕМА: ВОВЕД ВО ФИЛОЗОФИЈАТА (6 ЧАСА)

Наставни единици:

- Што е филозофијата
- Филозофијата како наука
- Филозофијата како основа на науките и врв на науките
- Единство на филозофијата

II ТЕМА: СУШТИНАТА НА ФОРМИТЕ НА ПОСТОЕЊЕТО (ОНТОЛОГИЈА)(9 ЧАСА)

Наставни единици:

- Што е битието
- Категории на битието
- Есенција и егзистенција
- Структура на постојното
- Природа
- Детерминираност (законитост) на постоењето

III ТЕМА: ШТО И КАКО СОЗНАВАМЕ (ГНОСЕОЛОГИЈА)(7 ЧАСА)

Наставни единици:

- Субјект-објект релација
- Спознанието и видовите на спознание
- Што е вистината
- Главни теории на спознанието
- Јазикот и значењето

IV ТЕМА: ШТО Е ЧОВЕКОТ (АНТРОПОЛОГИЈА)(10 ЧАСА)

Наставни единици:

- Човекот како тема на филозофијата и на науката
- Човековиот свет
- Човекот како социјално и историско суштество
- Душата и телото
- Смислата на живеењето
- Бог и човекот

V ТЕМА: ВРЕДНОСТА И ЖИВЕЕЊЕТО (АКСИОЛОГИЈА)(6 ЧАСА)

Наставни единици:

- Што е вредноста
- Вредностите, нормите и дејствувањето
- Форми на вредностите (етички, педагошки, економски, правни, творечки и естетски, политички)

VI ТЕМА: МОРАЛОТ И ДЕЈСТВУВАЊЕТО (ЕТИКА) (8 ЧАСА)

Наставни единици:

- Етиката како форма на филозофското мислење
- Автономија, хетерономија и слобода на волјата
- Основни видови етички учења
- Универзална етика на човештвото

VII ТЕМА: ЧОВЕКОТ И ТВОРЕШТВОТО (10 ЧАСА)

Наставни единици:

- Што е творештвото
- Естетски карактер на творештвото
- Културата и цивилизацијата
- Основните теории за уметноста
- Естетските карактеристики на уметничките жанрови
- Значењето на творештвото и на уметноста за човекот

VIII ТЕМА: ФИЛОЗОФИЈАТА И ЖИВОТОТ (ЗАКЛУЧОК)(2 ЧАСА)

Наставни единици:

- Значењето на филозофијата за осмислувањето на човековиот живот

3. Дидактички препораки

Појдовна основа за реализација на скратената наставна програма по наставниот предмет *филозофија избран за IV година* е редовната наставна програма (конкретните цели, поими, предложените активности и методи). Потребно е интегрирано планирање односно целно и содржинско поврзување како и планирање на наставата со поврзување на учењето со искуството на учениците. За реализација на наставниот предмет *филозофија*, задолжително треба да се применуваат интерактивни форми и методи (техники на учење и активност). Од интерактивните методи ќе се употребуваат: работа во групи, дискусии, дебати, бура на идеи, анализа на текст и документи, анализа на случај, но и традиционални методи: куси предавања, насочен разговор. Препораките за користење на скратениот фонд на часови се дадени како ориентација, заедно со конкретните цели и теми/содржини што не треба да го ограничува нивното прераспоредување според потребите при реализацијата. Проверувањето на знаењата на учениците треба да се врши во сите фази на наставниот процес, при реализација на нова содржина, повторување, вежбање и истражување. При следењето и оценувањето се применуваат различни постапки (усно и писмено проверување, тестови на знаења, изработка на семинарски трудови, и активности на ученикот во текот на часот).

Наставникот ќе користи наставни средства и помагала што се определени со редовната наставна програма.

4. Норматив за наставен кадар

Скратената наставна програма ја реализира наставник согласно нормативот за наставен кадар даден во редовната настава програма

Скратената наставна програма по наставниот предмет *филозофија избран за IV година* за на средното гимназиско образование ја утврди

